

(1890 – 1944)

HÂFİZ MEHMED GÜL

1890 yılında Isparta'nın Sav Kasabası'nda doğdu. Risale-i Nur'da adı çok geçen Nur talebelerindendir. Çanakkale Savaşı gazilerindendir. Savaşta ayağına isabet eden bir şarapnel parçası nedeniyle aksayarak yürürdü. 1944'de vefat etmiştir.

Hafız Mehmed Gül Ağabey, ilk defa 1938'de Fihrist Risalesi'ni yazarak hizmete başlamıştır. Bu Risalenin aslını yetmiş senedir saklayan oğlu Tevfik Gül Ağabey hatıra olarak bize hediye etmiştir. Hafız Mehmed Gül, bir zaman sonra münzevi bir hayata geçerek, evini dersane-i nûriye olarak kullanmış, matbaa gibi kalemiyle, Risalelerin yazılıp çoğaltılmasına hizmet etmiştir. Çok da talebe yetiştirmiştir. O devirde bütün bunlar kolay yapılmamış, kendisi ve ailesi defalarca takibata ve baskınlara maruz kalmıştır. 1944'de üzerine bir ağacın devrilmesiyle Sav'da şehid olmuştur. Risale-i Nur'un büyük kahramanlarından İslamköylü Hafız Ali Ağabey'den on beş gün sonra vefat etmiştir.

Hafız Mehmed'in, Hafız Ali'den on beş gün sonra vefat etmesiyle Üstad Bediüzzaman Hazretleri Denizli Hapishanesinden bir taziye mektubu neşretmiştir. Üstad, mektubunda bu çok kıymetli talebesini aktablar arasına kattığını ifade etmektedir. Şöyle ki:

“Hakikaten Hâfız Ali, Hafız Mehmed, ve Mehmed Zühtü'nün vefatları; değil yalnız bize ve Isparta'ya, belki bu memlekete ve Âlem-i İslâma büyük bir zâyiattır... ..Benim tarafımdan o Hafız Mehmed'in akrabasını ve mübarek köyünü taziye ediniz. Ben de onu Hafız Ali ve Hafız Zühtü'ye arkadaş edip, üstadlarımların aktap kısmının isimleri içinde o üçünün isimlerini dahil edip, Hâfız Akif'i dahi Asım ve Lütfi'ye arkadaş ettim.” (Şuâlar)

Aslında Risale-i Nur'da dört Hafız Mehmed vardır. Bunlar farklı şahsiyetlerdir. Bu vesileyle dört Hafız Mehmed'le ilgili geniş bir araştırma yaptım ve hepsini de yayınlıyorum.

Hafız Mehmed Gül ve diğer Hafız Mehmedlerle ilgili bilgi, belge ve hatıraları rahmetli oğlu Tevfik Gül ve kızı tarafından torunu olan Abdülkadir Zeybek'ten aldım.

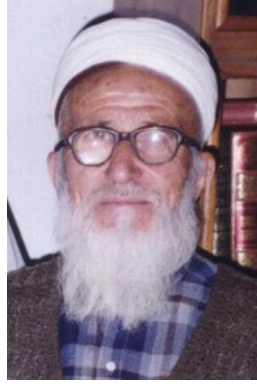
Hafız Mehmed'in Oğlu Tevfik Gül Anlatıyor:

Rahmetli Tevfik Gül Ağabey Hafız Mehmed Gül'ün oğludur. Kendisini 1999'da Sav'da ziyaret ettiğimiz zaman çok hatıralarını kaydetmiştik. 1. kitabımızda kendisinin Hz. Üstada yaptığı ziyaretleri yayınladığımız için sadece babası ile alakalı kısmı buraya alıyoruz:

“1943 Denizli Mahkemesine bizim Sav Köyü'nden dokuz kişi gitti. Babam Hafız Mehmed ise gitmedi. Bize:

“Hikmeti var” derdi. Meğer mahkeme devam ederken burada vefat edecekmiş. Hafız Ali Ağabey, Denizli hapishanesinde bulunduğu sırada sevk edildiği hastanede vefat etmişti. On beş gün sonra da babam üzerine bir ağaç devrilerek Sav'da vefat etti. “Hafız Ali, Babam Hafız Mehmed, Homa'lı Kara Hafız” on beş yirmi gün ara ile vefat ettiler.

“Üstad, “bunlar bizim bedelimize vefat ettiler” dermiş. Hafız Ali Ağabey'in mezarı baştan çok bozukmuş, babamlar sırtında taş taşıyarak yeniden yapmışlar. Babam Hafız Ali'yi çok severdi, adını duyunca gözünden bulgur gibi yaşlar dökülürdü. On beş gün sonra arkasından yanına gitti.”

Hafız Mehmed Gül'ün oğlu Tevfik Gül

ÜSTAD: BABANIN MAKAMINI BİLİYOR MUSUN?

“Bir gün Sav’a bir mektup geldi. Amcam ‘Mustafa Gül’ mumlu kâğıda yazıp teksir makinesinde çoğalttıktan sonra Üstad’a göndermek istedi. Üstad Isparta’da Hüsrev Ağabey’in kaldığı evin üst katında kalıyor. Mevsim kış çok soğuk var, her tarafta kar ve yollarda buz var. Komşu komşuya çıkamıyor. “Bunları Üstad’a kim götüreceksin?” dedi. ‘Ben götürürüm amca’ dedim ve bir kardeşle yola çıktık. Köye (Sav) gelen bir kamyon varmış onunla gidelim dedik, kamyonu bindik. Fakat hava o kadar soğuk ve buzlu ki, kamyon biraz gittikten sonra kaydı ve yolda kaldı. O gün Üstad’a gidemedik. Ertesi gün çorapları çizme gibi ayağımıza çektik, altımızda çarık, o zaman çizme yoktu. Ellerimizde eldiven, kafayı da sardık yaya olarak Isparta’ya vardık.

Bizi Hüsrev Ağabey karşıladı, mektupları aldı üst kata Üstad’ın yanına çıkmadan, biz: “Ağabey malûm ya, buralara kadar gelmişken Üstad’ı bir ziyaret edelim” dedik. “Üstad hasta konuşmuyor” dedi. Biz de, “biz konuşuruz sadece elini öpsek yeter” dedik. “Peki söyleyeyim, eğer müsaade ederse ziyaret edersiniz” dedi ve yukarı çıktı. Başka kimse yok. Üstad “hasta olduğunu kimseyi kabul edemeyeceğini” söylüyordu. Biz alt kattan hafifçe duyuyorduk. Hüsrev Ağabey gelenlerin Sav’lı olduğunu ve hizmet için geldiklerini söyleyince Üstad hemen kabul etti.

Üstad’ımız şahsı için gelenleri kabul etmiyordu. Yukarı kata çıktık. Hüsrev Ağabey: “Üstad’ım, bunlar Sav kahramanları” diye bizi takdim etti. Üstad Hazretleri bizi ayakta karşıladı. Üç kez “Mâşaallah-Bârekallah! Mâşaallah-Bârekallah! Mâşaallah-Bârekallah!” diyerek bizlere iltifat etti. (Bu sözleri Tevfik Ağabey güzel ve pürüzsüz sesiyle öyle heyecanlı ve tecvitli söylüyordu ki, bizleri de heyecanlandırıyordu. Ö.Özcan)

Üstad Şark Kürdî şivesiyle konuşuyordu. Şu Risalelerdeki belâgat, yüksek edebiyat ve ifadeler, bu zatın mı? Diye düşünülürdü. Üstad’ımızın vazife başında apayrı bir şahsiyeti vardı. Şark şivesiyle konuşmaya devam etti. “Hüsrev bunlar Savlıdır?” Yanımdaki arkadaş, benim “Hâfız Mehmed”in oğlu olduğumu söyleyince Üstad: “Hangi Hafız Mehmed’in oğlu?” dedi. Ben “Savlı Hâfız Mehmed’in oğlu” deyince “Haa! Savlı Hâfız Mehmed’in oğlu?” Sonra bana “gel gel gözlerinden öpeyim seni” dedi, çaktı gözlerimden öptü. Arkadaşımı da “gel gel seninde gözlerinden öpeyim” dedi.

Oturun bakalım deyip oturttu bizi. “Babanın makamını biliyor musun?” diye bana sordu. “Ben ne bileyim Üstad’ım” dedim. “Hacı Hâfız, baban Hâfız Muhammed, Savalı Hâfız Ahmed, onları ismen ecdadıyla beraber duamın içine alıyorum” dedi. Bu üçü burada vefat etmişti. Babam 1944’de Üstad Denizli Hapsi’nde iken vefat etmişti. “Siz de onlar gibi olmalısınız, onlar az zamanda çok vazife yaptılar, o mertebelere yetiştiler, siz de onlar gibi olmalısınız” dedi. “Baban aktapların içindedir. Hafız Ali ve Mehmed Zühtü ile beraber aktap ve kutuplarla bir çizgide geçiyorlar” diyerek gökyüzünde eliyle şöyle bir yay çizdi.

Sonra Üstad: “Kardeşlerim! Bütün Âlem-i İslâm Türkiye’ye bağlıdır, Türkiye Isparta’ya bağlıdır, Isparta Sav’a bağlıdır, Sav Risale-i Nur’a bağlıdır, Risale-i Nur Kur’an-ı Azîmüştân’a bağlıdır, Kur’an-ı Azîmüştân da Arş-ı Âla’ya bağlıdır” diyerek bin kalemle yazan Sav’a verdiği ehemmiyeti belirtti.

Sonra Üstad: “Bu gelişimde Sav’a gelecektim. Fakat Sav, köy olması dolayısı ile ziyarete gelecekle, kabul etsem tahammülüm yok, kabul etmesem gücenecekler, hem nazar-ı dikkati celp edecek. Onun için benim gelemediğimi ve selâmımı söylersiniz. Ben Sav Karyesi’ne küçük-büyük, avam-havas, taşına-toprağına dua ediyorum. Ben Sav Karyesi’ni Câmi-ül Ezher olarak kabul ediyorum” dedi.

Hafız Mehmed Gül'ün Torunu Abdülkadir Zeybek Anlatıyor:

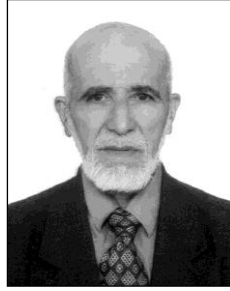
Abdülkadir Zeybek Ağabey annesi tarafından Hâfız Mehmed Gül'ün torunudur. 1938 Sav doğumludur ve halen Sav'da ikamet etmektedir. Senelerce Risale-i Nur'u yazarak istinsah etmiştir. Dedesi gibi kendisi de hafızdır. Sıkıntılar içinde çok sayıda hafızlar yetiştirerek, dedesinin "mübarek hafızlık unvanlarını ebedileştirmiştir." Kendisinden dedesi hakkında hatıralar rica ettim. Çünkü Sav'lı Hafız Mehmedlerin ayrı ayrı bilinmesi lazımdı. Bizi kırmadı ve yine halen hayatta olan 1920 doğumlu Sav'lı Hasan Kurt Ağabey'imizle beraber hazırladığı yirmi üç ve otuz dört sayfalık hatıralarını, inci gibi yazdığı Osmanlıca ile gönderdi. Abdülkadir Ağabey Senirkent'te ikamet eden Ali İhsan Tola ile İslamköy'de yaşayan Hasan Ergünel Ağabey'lere de -bir hata olmasın diye- yazdıklarını tashih ettirmiştir.

DEDEM VE BÜYÜK AMCALARIMIN EVLERİ

"Dedem Hafız Mehmed Gül, büyük amcalarım Ethem Gül, Mustafa Gül, Ali Gül, yaş sırasına göre dört kardeşdir. Dördü de farklı meziyetleri olan Sav kahramanlarıdır. Bir de küçük kardeşleri olan Ahmed Gül vardır.

Ahmed gül, hizmete muhalif olmasa da fazla da hizmetle ilgilenmiyordu. Amcaoğulları olan İbrahim ve İsmail Gül'ün isimlerinden Risale-i Nur'da muhtelif vesilelerle sitayişle bahsedilmektedir.

Şimdi Sav'da yedi katlı dersanenin bahçesi ve otoparkıyla beraber bulunduğu yer, Dedem Hâfız Mehmed Gül ve kardeşleri Ethem Gül, Mustafa Gül, Ali Gül ve Ahmet Gül'ün evlerinin olduğu yerdir. Bu sokakta beş kardeşlerdi. Burası Sav'ın Yukarı Mahallesi'dir. Girişteki kısımda Mustafa Gül amcamın evi vardı. Araba konulan ilerdeki yerde de dedemin ve Ali Gül'ün evleri vardı. Mustafa amcam bilahare girişteki evini hizmete verdi. Sonra diğerleri de cüz'i bir para mukabilinde hepsini hizmete verdiler.

Hafız Mehmed Gül'ün torunu Abdülkadir Zeybek

Bu yedi katlı binayı Bayram Yüksel Ağabey yaptırdı. Demek ki niyeti halismiş. Onların hizmetleri şimdi bu şekilde devam ediyor.

Amcam Ahmed Gül hizmetlerle çok ilgilenmezdi. Fakat Hafız Mehmed Gül, Mustafa Gül, Ali Gül; her gün bir araya gelirlerdi. Talebe okutulurlar; yazarlar, okurlar, dinlerlerdi. Bu böylece devam edip giderdi. Dedem daha evvel mahallemizin fahri imamıydı. Risale-i Nur'a talebe olduktan sonra evinde risaleleri yazarak, okuyarak, talebe okutarak hizmet etmeye başladı.

Tabi bu hizmet böyle başladı. Yeni gençler hizmet böyle kolayca geldi zannetmesinler. Bu hizmet çok işkenceli, çok zahmetli günlerden geçti, bu günlere kadar geldi.

SAV'DA ON BEŞ KADAR MÜNZEVİ VARDI

Bizim Sav'da bin kalemle risaleler yazılırken, on beş kadar da münzevi vardı. Bu münzeviler evlerine kapanıp, nurların yazılıp okunmasına ve okutulup öğretilmesine hizmet ederlerdi. Bunlar başta Hacı Hafız Mehmed (Avşar) -ki bu ağabeyimiz Merkez Camii'nin imamı idi ve Risale-i Nur'un ilk defa Sav'a girmesine vesile olmuştur- ve aynı isimdeki oğlu Topalca Hafız Mehmet'tir. Topalca denmesinin sebebi gerçekten topal olduğu içindir. Niçin topal kaldığını bilemiyorum. Ama köylüler ona öyle derlerdi. Bir de dedem Hafız Mehmed Gül de Çanakkale Savaşında aldığı yaradan dolayı topal yürürdü. Yaş sırasına göre kardeşleri Mustafa Gül ve Ali Gül. Bunlardan başka Savalı Ahmed Altuğ, kardeşleri Süleyman Altuğ, Fahri, Şükrü Altuğ. Daha sonra Salih Yıldız, kardeşi Mustafa Yıldız, Marangoz Ahmed, Efe Şükrü, amcaoğulları İsmail Gül, Dede oğlu Mustafa, Hasan Kurt Çavuş, Tulum Mehmed Çavuş ve diğerleri. Bunlar senelerce Kur'an'ın ve Risale-i Nur'un okutulup öğretilmesine hizmet etmişlerdir. Bu kahramanlar, ara sıra Hüsvrev Efendi ve Hafız Ali Efendiyi ziyaret ederler, hizmetteki metotları onlardan öğrenirlerdi.

Teksir makinesi, dedemlerle amcaoğlu olan İbrahim Gül'ün evinde bulunur, orada teksir yapılırdı. Teksir makinesini evde bulundurmamak çok ağır bir suçtu.

DEDEMİ BİR KEDİ İRŞAD EDİYOR

Dedem Hafız Mehmed Risale-i Nur'a intisap etmeden evvel mahallenin fahri imamı idi. Mescidinde Türkçe ezan okuyarak vazifesine devam ederken, bir gün oğlu Süleyman'a: "Oğlum bu Türkçe ezanı ezberle, bazı kere bana yardımcı olursun" diyerek eline yazıp veriyor. Kendisi mescide namaz kıldırılmaya gidiyor. Eve döndüğünde soruyor: "Oğlum ezberledin mi?" Hanım Nenem: "Onu kediye sor!" diyor. Dedem: "Ne demek istiyorsun?" deyince. Nenem cevap veriyor: "Kedi okutmadı, çocuk 'Tanrı Uludur!..' diye söylemeye başladığında mırlıyor, devam ettiğinde ise hemen başına atlayıp tırmalıyor" diye cevap veriyor. Dedem hayretler içerisinde kalarak: "Hele bir daha oku bakalım" diyor. Süleyman dayım okumaya başlayınca, kedi fırlayıp başına atlıyor ve başlıyor tırmalamaya...

Artık bu hadiseden sonra dedem mescide devamı bırakıp, evinde namaz kılmaya başlıyor. Çünkü Ezan-ı Muhammedi aslî haliyle okununca cezaî muamele yapılıyordu. Risale-i Nur'a intisabından sonra da evinde hem risaleleri yazıyor, hem de otuz kadar talebe okutuyordu.

GARİP BİR BASKIN

O günkü zihniyeti anlamak için bir hadise anlatmak istiyorum.

Eğirdir'in bir köyünden ilkokulu bitirmiş on tane kadar talebe geliyor Sav'a. Bunları dedem Hâfız Mehmed Gül okutacak. O zamanlarda dışarıdan gelen talebeleri yatılı olarak okutmak kolay bir iş değil. Yiyecek yok, içecek yok, kıtlık var. Dedem yatılı okumaya gelen çocukları, komşularına birer birer dağıtırdı. Artık çocuk o evin çocuğu imiş gibi orada yiyip içip yattı. İşte öğretmenleri bunu duyunca, "Bizim okuttuğumuz, mezun ettiğimiz bu çocuklarda bunların ne hakları var da, bir daha okutuyorlar?" diye karakola şikâyet ediyor. Hâlbuki öğretilen Kur'an ve imanî derslerdi. Hem okumanın, insanın bilmediği şeyi öğrenmesinin ne zararı olurdu ki?

Böylece şikâyet üzerine soruşturma için karar verilmiş. Ve köyümüzün muhtarını karakol kumandanı çağırması: "Muhtar! Bugün kaybolma, akşam karakola gel. Arkadaşlarımızdan birini evlendireceğiz. Seninle kız istemeye gideceğiz" demiş. Muhtar akşam namazını müteakip gidiyor. Karanlık oluyor. Bir manga asker geliyor. Kumandana bir at hazırlanıyor. Muhtarı alıp yürüyorlar. Muhtar daha bir şey anlamıyor ama. Isparta'dan gelirken bir demir köprü vardır. Oraya gelince muhtar anlar gibi oluyor. Çünkü "pek kız isteme işine benzemiyor bu iş" diye düşünmeye başlıyor. Ama çok kurnaz kumandan: "Muhtar! Biz Mehmed Gül'ün evini basmaya gidiyoruz. Oraya hiçbir vatandaşa sezdirmeden nasıl gideceksek, bize yolu göster" diyor. Gecenin karanlığında, Dariören Köyü vardır. O yoldan gidiyorlar. Yukarıdan dağdan aşağı doğru köye geliyorlar. Dedemin evi de burada yukarıda. Sanki büyük bir hadise varmış gibi sabah namazı sıralarında evi kuşatıyorlar ve gözetlemeye başlıyorlar. Güz günü idi. Havalarda da soğuktu.

Dedem sabah ezanını okuyor. Komşulardan on beş kadar, talebelerden de on kadar namaz kılmaya geliyorlar. Namaz bitiyor. Tesbihatı da okuyorlar. Tak diye jandarmalar kapıyı açıyorlar. Başlıyorlar adamları saymaya, isimlerini almaya, kitapları toplamaya.

Size tuhaf gelir, bana annem, dersimi alıp gelmeden kahvaltı yaptırmazdı. Onun için önce dedemin evinde ders almaya gider, ondan sonra yemek yedim. İşte tam o sırada ben de geldim. Baktım ki; dedemin evini askerler doldurmuş. Adamları sayıyorlar, bir şeyler konuşuyorlar. Bir tanesi benim kolumdan tuttu: "Aaa yavrumsun, senin kitabın nerde?" dedi. Dedemin odasını gösterdim. "Nerde?" dedi. Yüksekçe bir raf vardı, benim boyum yetmiyordu. Koltuklarımdan kaldırdı beni ve Kur'an'ımı aldı ben. Dedeme: "Hoca bu çocuk bunu mu okuyor?" dediler. Dedem: "Ne sandınız ya, okutun bakalım?" dedi. Kur'anı şöyle bir açtılar. Orta kısımlardan bir yerden, "oku" dediler. Yarım sayfa okudum. Nasıl oluyordu bilmem ama güzel okurdum ben. "Bu harfleri nasıl öğretiyor bu yahu" dediler birbirlerine.

Jandarmalar o çocukları ve beni de toplayıp muhtar odasına götürdüler. Orada bana bir kâğıt kalem verdiler. "İsmi yaz" dediler. Ama bir türlü anlayamadım. İsim ne demekti bilmiyordum. "Adını yaz" deseler anlayacağım. Ben de kâğıda "Elif, be, te..." diye bir şeyler yazıp veriyordum. Bu sefer birisi "adını yaz" dedi. Yazdım. Hala bunları iyi hatırlarım ben. Çok bunalmıştım. Beni bıraktılar. Dedemleri tutuklayıp mahkemeye sevk ettiler. Fakat aynı günde, hâkim hemen acele ehl-i vukuf tayin etmiş. Ehl-i vukuf çabuk, hemen toplanmış. İyi bir rapor gelince, hepsini bıraktılar elhamdülillah. Sadece sarıklarını giderken çıkarmamışlardı. Şapka kanununa muhalefetten dolayı, 24'er saat hapis cezası vermişler. Demek ki inançlı ellere düşmüşlerdi.

DEDEM HAFIZ MEHMED GÜL'ÜN EVİNE BASKIN

1943 ve 1944'lü yıllarda çok sıkı takibat ve soruşturma ve aramalar devam etmekte idi. Hazreti Üstad'ı 120 talebesiyle beraber Denizli Hapishanesi'ne sevk ettikleri yıllardı. Denizli Hadisesi şöyle başlar:

Sinoplu Hasan Atıf Egemen, 1943'de Üstad'ın göndermesiyle, bizim Sav'da sekiz ay kalır ve sonra, Denizli Homa'ya taşınır. Her nasılsa, orada bir başçavuş münafıklık yapar. O başçavuş; "ben çok aşığım" diyerek Hasan Atıf rahmetliyi yumuşatır ve Beşinci Şuâ'yı ondan alır. Hemen doğru karakola ve savcıya şikâyette bulunur. İşte 1943 Denizli mahkemesinin ilk adımını böyle atarlar.

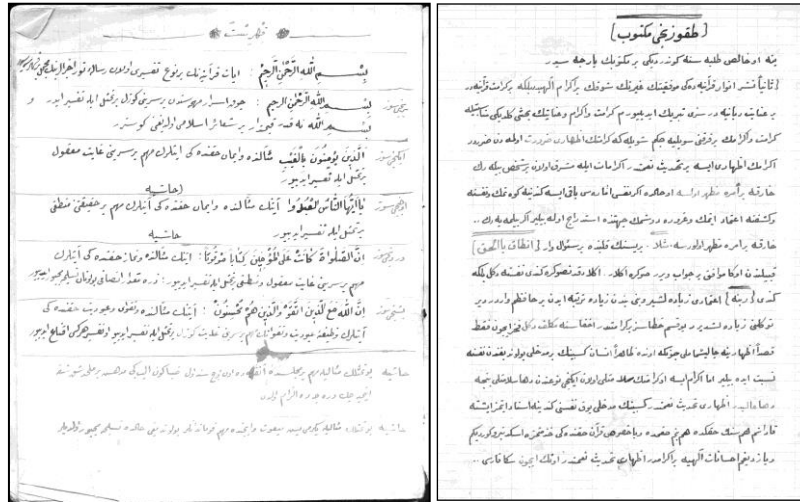
Hasan Atıf Sav'da kaldığı için burayı çok incelediler. Denizli mahkemesi sırasında bütün Sav'ı aradılar, taradılar. O günlerde bizim Sav Köyü'nde dedemlerin evine de bir baskın yapılmıştı. Fakat Dedem Hâfız Mehmed erken tedbir almıştı. O zaman taharri memuru, çok sıkı inceleyerek evin her tarafını arıyor. O kadar ki; "yükçük" dediğimiz yerleri bile boşalttı, lamba yaktı, her tarafı, karanlık yerleri de arıyorlar. Fakat dedem Hafız Mehmed Gül önceden tedbirini aldığı için bir şey bulamadılar.

Evde sadece küçücük bir kâğıt parçası taharri memurunun eline geçiyor.

Osmanlıca yazı ile "yedyüzseksenaltı Besmele-i Şerifin hatmi" diye yazılmış bu kâğıtta. Taharri memuru Osmanlıca'yı tam bilemediğinden, "bediyüz.. bediyüz.. bediyüz.." diye heceleyip duruyor. Maksudı acaba "Bediüzzaman" diye cümleyi tamamlayabilir miyim diye suç arıyor, uğraşıyor, uğraşılıyor... Dedem de dayanamayıp: "Kör mü gözün, yedyüz mü, bediyüz mü dikkat et!" diyor. Evet, işte böylesine evlerinden bir iki satır dahi Risale-i Nur'a ait yazı bulabildiklerini Üstad'la beraber Denizli hapishanesine götürdüler. Fakat Dedem Denizli hapsine gitmedi.

Sav Köyü'nden Denizli Mahkemesi'ne gidenler şunlardır: Hasan Can –yaşı sekseninin üzerinde-, Savalı Ahmed, Ali Gül, Salih Yıldız, Mustafa Yıldız, Hüseyin Beşli, Mehmed Soylu ve oğlu Ahmed Soylu.

Evet taharriler, aramalar, taramalar, sorgular, soruşturmalar, hapishaneler. Bunlar zahir görünüşte sıkıcı bir musibet şeklinde görünüyor. Fakat altında bir İlâhi bir lûtuftur ve himayesi bulunuyordu. Risale-i Nur duyuruluyor, Kur'an hizmeti inkişaf ediyordu.

"Hâfız Mehmed Gül" ün, 1938 senesinde, acemilik döneminde yazdığı ilk kitap. "Fihrist Risalesi"nin 1. sayfası (Solda). Hafız Mehmed Gül'ün ustalık döneminde yazdığı Risalelerden "9. Lema" nın 1. sayfası (Sağda).

DEDEMİN VEFATI

Dedemin vefatını anlatayım:

Sene 1944. Dedem Hafız Mehmed 54 yaşında. Denizli hapishanesinden sevk edildiği hastanede 17 Mart 1944'de vefat eden Hâfız Ali Ağabey'den, 15 gün sonra dedem vefat etmiştir.

Dedemler bir grup Savlı, Denizli'ye, mahkemeyi dinlemeye gidiyorlar. Dönüşte yeni defnedilmiş olan Hâfız Ali Ağabey'in kabrini ziyaret ediyorlar. Dedem orada demiş: "Kardeşler, mezara böyle gelişigüzel toprak yığvermişler. Kenarlarında hiçbir şey yok. Burası kaybolur zamanla. Hemen biraz taş bulalım da etrafına koyalım" demiş. Mezarı düzeltmişler. Başına da bir tahta dikip, yazı yazmışlar.

Çünkü Hafız Ali Ağabey hapisanede vefat ettiği için, cenazesine resmi memurlar dışında kimseyi almamışlar. İşte bu ziyaretten on beş gün kadar sonra kendisinin başına bir musibet geldi. Hemen şu ilerde, bir kavak ağacının altında kalıyor. Fakat bu musibet sıradan değildi. Kurban olarak gitti herhalde. Tıpkı Hâfız Ali gibi. Üstad'ımıza gelecek musibeti aldı. Dedem çok ağladı, Üstad'ı ve Hafız Ali'yi çok severdi.

Dedem, o gün için sabah namazında evradımı ezkârını okuyor. “Kavak keseceğiz” diye birkaç kişiye, oğullarına haber salıyor. Onlar da gelmişler eve. “Baba geldik, istersen gidelim” demişler. Fakat dedem mütemadiyen okuyormuş. “Dur şurayı da okuyuvereyim...” demiş. Yine aynı şekilde, ‘baba gidelim’ demişler. Tekrar, “şurayı da okuyuvereyim...” deyip; hem acele ediyor, hem de okumayı kesemiyor. Sonra kalkıp gidiyorlar. Kesilen bir kavak ağacına ip bağlamışlar asılmak için. Asılmazsan nereye gideceği belli olmaz çünkü. O da asılmaya başlamış. “Geliyor kaçın!” diye bağırılmışlar. Herkes kavağın gelmeyeceği istikamete kaçmış. Dedem ise, kavağın geldiği tarafa doğru koşmuş. Ayağı da topaldı. Çanakale Savaşı'ndan Gazi idi. Ve kavağın altında kalıp vefat ediyor. Allah bizleri onlara layık etsin. Amin...

Risale-i Nur'da Dört Hafız Mehmed

Risale-i Nur'da “Hafız Mehmed” ismi çok geçer; ancak “Hafız Mehmed” tek bir şahsiyet değildir. Bediüzzaman Hazretlerinin mektuplarına muhatap olan dört güzide “Hafız Mehmed” vardır. Bunlardan üçü Savlıdır ve aynı tarihlerde Isparta'nın Sav Köyü'nde yaşamışlardır. Dördüncü Hafız Mehmed ise diğerlerinden farklıdır.

1930'lu yılların sonları ile 1940'lı yıllarda Sav hizmetlerinin coştığı bir dönemde, bu mübarek Köy'de, aynı anda üç “Hâfız Mehmed” yaşamıştır. Üçünün de adları Risale-i Nur'da çokça geçmektedir.

Lâhika mektuplarında “Hâfız Mehmed” ismi okunduğunda, bazen, sadece Risale-i Nur'u Sav'a kazandıran “Hacı Hâfız Mehmed Avşar” ağabeyimizin kastedildiği zannedilebiliyor. Diğerlerinin varlığı ya hiç bilinmiyor veya birbirinden ayırt edilemiyor.

Uzun araştırmalarım sonunda elde ettiğim fotoğraflar ve yaşadıkları tarihlerle beraber, ortaya çıkan aşağıdaki metin dikkatlice okunursa, üç Hafız Mehmed kesin olarak birbirinden tefrik edilebilecektir, inşallah. Şöyle ki:

RİSALE-İ NUR'DA ADI GEÇEN, SAVLI ÜÇ HAFIZ MEHMED ŞUNLARDIR:

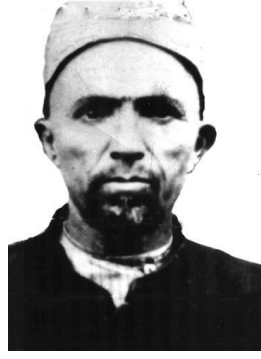
1. Hacı Hafız Mehmed Avşar: Risaleleri Sav'a ilk defa getiren zattır. Merkez Camii fahri imamıdır. (1877 – 1947)
2. Hafız Mehmed Avşar: Hacı Hafız Mehmed Avşar'ın oğludur. Babasıyla aynı isimdedir. Babası Hacı Hafız'ın vefatından sonra Merkez Camii fahri imamı oldu. (1897 – 1970)
3. Hafız Mehmed Gül: Ethem Gül, Mustafa Gül, Ali Gül, Ahmed Gül olarak beş kardeşirler. Bir de amcaoğulları İbrahim Gül ve İsmail Gül vardır. (1890 – 1944)

Peki, Risale-i Nur okuyucusu Hz. Üstadın lâhika mektuplarını okuduğunda bunları nasıl ayırt edebilecek? Bir kolaylık var mı? Evet var. Kaynak; başta Risale-i Nur'un bizzat kendisidir. Sonra, o günleri yaşayan ve üç Hafız Mehmet'i de yakından tanıyan; Hafız Mehmed Gül'ün oğlu 1913 Sav doğumlu merhum Tefik Gül, 1920 doğumlu merhum Savlı Hasan Kurt ve Hafız Mehmed Gül'ün kızı tarafından torunu olan 1938 Sav doğumlu Abdulkadir Zeybek'tir. Bu üç şahide sorular yönelttim ve Risale-i Nur'da Hafız Mehmed ile alakalı kısımları baştan sona tarayarak mütalaa ettik; parçalar birleşti ve tablonun bütünü ortaya çıkmış oldu.

Herkesin malumudur ki, Bediüzzaman Hazretleri mektuplarında bu talebelerini zikrederken soyadları ile değil, bazı sıfatları ile anmaktadır. Üç Hafız Mehmed'in adlarının geçtiği mektupların yazıldığı tarih, yer, sıfat ve vefat tarihleri ile onları yakından tanıyan şahitlerin ifadeleri dikkate alındığında, Üstadımızın hangi “Hafız Mehmed” den bahsettiği kolayca ve kesin olarak anlaşılabilir.

ÜÇ HAFIZ MEHMED'İ BİRBİRİNDEN TEFRİK EDECEK AYRINTILAR:

Birinci Hafız Mehmed:

Hacı Hafız Mehmed Avşar (1877 – 1947)

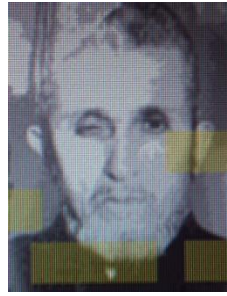
Risale-i Nur'un Sav Köyü'ne girmesine vesile olan "Hacı Hâfız Mehmed Avşar"dır. Bu sebeple birçok mektupta Sav için, "Hacı Hafız'ın Köyü" denilmektedir. Sav Merkez Caminin imamıdır. Bu caminin diğer adı Dalboyunoğlu Camiidir. Hacı Hafız 1947 tarihinde vefat etmiştir. **Risalelerde adı ile beraber daima ve her zaman "Hacı" sıfatıyla; "Hacı Hafız" veya "Hacı Hafız Mehmed" olarak anılmaktadır.** Hizmetinin büyüklüğü nispetinde Risalelerde adı çok fazla geçmektedir.

Bir örnek:

"Mâşâallah, Bârekâllah, kalemlerinizin mükemmel çalışmaları devam etmekle beraber tezâyüd etmeleri ve hususan Sav'da birden çoğalması... Hacı Hâfız'a ve köyüne bin bârekâllah, bizi fevkalâde mesrur etti." (Kastamonu Lâhikası)

Burada kastedilen "Hafız Mehmed Avşar'dır." Zira adının önüne hem "Hacı" sıfatı eklenmiş, hem de risaleleri köye ilk getiren olduğu için, "Köy'ün sahibi" olarak vasıflandırılmıştır. Risale-i Nur'da adı, hep bu sıfatlarla geçmektedir; istisnası yok. Bu sebeple diğer Hafız Mehmed'lerden kolayca ayırt edilebilir.

İkinci Hafız Mehmed:

Hafız Mehmed Avşar (1897 – 1970)

Hacı Hafız Mehmed Avşar'ın oğlu -babasıyla aynı adlı- Hafız Mehmed Avşar'dır. Bütün Külliyyatta adı sadece Emirdağ Lâhikasında iki yerde geçmektedir. Onlar da "**Hafız Mehmed**" olarak geçer. Fakat Üstad tarafından Hacı Hafız Mehmed Avşar'ın oğlu olduğu kastedilerek "mahdumu" ifadesi açıkça yazıldığı için "Hacı Hâfız Mehmed Avşar"ın oğlu olduğu kesin olarak anlaşılmaktadır. Dolayısıyla sadece iki kere adı geçen bu Ağabey'imizi tanıma hususunda hiç bir zorluk yoktur. Sav Köylüleri ona, topal olduğu için, "Topalca Hafız Mehmed" de diyorlar. Babası Hacı Hafız'ın vefatından sonra Merkez Camii imamlığını yapmıştır.

İsminin geçtiği iki mektup:

"...Ve aynı sistemde tam hayrülhalef **mahdumu Hafız Mehmed** ve hafidi Ahmed Zeki'yi onun vazifesinin idamesine muvaffak eylesin. Âmin." (Emirdağ Lâhikası)

Bu mektup, anlaşılacağı gibi Hacı Hâfız Mehmed Avşar Ağabeyin vefatı dolayısıyla yazılmıştır. "Mahdumu Hâfız Mehmed" diye oğlundan, yani "Hafız Mehmed Avşar"dan bahsedilmektedir. Hafidi yani torunu ise Ahmed Zeki Avşar'dır. Üçünün de kabirleri Sav Merkez Camisinin arka bahçesinde pencerenin hemen altındadır. Hafız ve oğlu Ahmed Zeki aynı mezarda yatmaktadır. Hafız Mehmed'in Hafız Bekir Avşar diye hafız olan bir oğlu daha vardır. Onun mezarı da aynı kabristandadır.

"Medrese-i Nuriye kahramanlarından ve o medresenin üstad-ı mübareki, merhum **Hacı Hafız'ın mahdumu ve varisi Hafız Mehmed'in,** ..." (Emirdağ Lâhikası)

Burada da açıkça görüldüğü gibi “Hacı Hâfız” kelimesi “Hacı Hâfız Mehmed Avşar”ı ve “Hâfız Mehmed” ifadesiyle de oğlu “Hafız Mehmed Avşar” kastedilmektedir. Torununun Ahmed Zeki olduğu da te’yid edilmektedir.

Üçüncü Hafız Mehmed:

Hafız Mehmed Gül (1890 – 1944)

Hafız Mehmed Gül’dür. Çanakkale gazisi olduğundan, O da topal yürürdü. Risalelerde onun da adı daima “**Hafız Mehmed**” olarak geçer. Ancak adının yanında mutlaka kardeşleri “Mustafa Gül” ile “Ali Gül” veya İslamköylü “Hafız Ali” isimleri de geçer. İstisnayı yok... Hafız Ali ile beraber anılmasının sebebi; 1944 senesinde Hafız Ali ağabeyden on dört gün sonra -Üstad Denizli hapishanesinde iken- vefat etmesinden dolayıdır. İslamköylü Hafız Ali Ağabey 17 Mart, Savlı Hafız Mehmed Ağabey 31 Mart’ta vefat etmiştir. Hülâsa: Hafız Mehmed Gül’ün ismi, daima “Mustafa Gül”, “Ali Gül” ve “Hafız Ali” ile beraber anıldığından dolayı kolayca diğer Hafız Mehmed’lerden ayırt edilebilir.

Örnekler:

“Hafız Ali, **Hafız Mehmed**, Mehmed Zühtü ve Savlı Ahmed ve Hasan Feysi içinde ihtiyarım olmadan Hacı Hafız Mehmed daha hayatta iken on günden beri onların içinde görüyorum.” (Emirdağ Lâhikası)

Bu mektubun 1947’de vefat eden Hacı Hafız Mehmed Avşar’ın vefatı dolayısıyla -o sırada- yazıldığı çok net olarak belli. Mektup dikkatle okunduğunda görülecek ki, “Hafız Mehmed/1944” “Hacı Hafızdan/1947” önce vefat edenlerin içinde gösterilmiştir. Çünkü üç sene önce 1944’de Hafız Ali ile aynı tarihte vefat etmiştir. Böylece adı geçen Hafız Mehmed’in “Hafız Mehmed Gül” olduğu kesin olarak anlaşılabilir oluyor. “Hacı Hafız Mehmed” diye zikredilenin ise “Avşar” olduğu zaten apaçık belli. Hem de isminin önünde “Hacı” var.

“Risale-i Nur’un kıymettar muallimi Hafız Mehmed’in kardeşi Ali Gül’ün selâmını aldım...” (Şuâlar)

Kastedilenin “Hafız Mehmed Gül” olduğu kardeşleriyle anılmasıyla çok açık belli oluyor. Zira Hafız Mehmed Gül’ün “Mustafa Gül” ve “Ali Gül” isimli kardeşleri vardır.

Dördüncü Hafız Mehmed:

Gönenli Mehmed (Öğütçü) Efendi (1905 – 1992)

Gönenli Mehmed (Öğütçü) Efendidir. “... Hem şimdi bizimle uğraşan ve Abdülbâki ve Abdülhakîm ve Hacı Süleyman’ı nefyeden ve Yeşil Şemsi’yi tahlîyeden sonra burada durduran adamlar, elbette **Hâfız Mehmed** ve Seyyid Şefik gibi salâbet-i diniyeleri ile ve...” (Şuâlar)

Bediüzzaman’a aid bu ifadeler, On Üçüncü Şua’da geçmektedir; Denizli Hapishanesi mektubudur. Savlı her üç “Hâfız Mehmed” de Denizli hapsinde bulunmamıştır. Dolayısıyla burada adı geçen Hafız Mehmed, “**Gönenli Mehmed Efendi**”dir. Zira kendisi Hafızdır ve Denizli hapsinde yatmıştır. Risalelerde başka yerlerde de “Seyyid Şefik” ve “Yeşil Şemsi” ile beraber isimleri geçer. Zaten üçü de hem hocadır, hem de Denizli hapishanesinde yatmışlardır. Bu şekilde, 1991 yılında vefat eden Gönenli Mehmed Efendi, diğer Hafız Mehmed’lerden kolayca ayırt edilebilir.

Ayrıca bu hususu İstanbul'da Abdülvahid Mutkan Ağabeye de sordum. Şu şekilde teyit etmiştir: "Bir tarihte, Zeki Demir Bey'in iş yerinde, Ramazan Demir ile beraber bu mektubu, Gönenli Mehmed Hocamıza okuduk. Çok memnun oldu ve bunu bir iltifat kabul ederek, mektubun fotokopisini bizden istiyakla istedi. Biz de vermiştik." Abdülvahid Mutkan Ağabey, "Burada bahsedilen şahıs, hiç şüphesiz Gönenli Mehmed Efendi'dir" diye cevap verdi.